

Politiskt handlingsprogram

2022-2026

miljöpartiet de gröna

TJÖRN

Miljöpartiet är en gräsrotsrörelse och all politik beslutas av medlemmarna. Tillsammans skapar vi den gröna omställningen, det nya GRÖNA folkhemmet. Vi vill föra en politik där vi lever inom naturens ramar, med insikt om vårt djupa beroende av varandra. Vi vill vara en röst för dem som inte kan göra sina röster hörda.

Denna gränslösa solidaritet kan uttryckas trefaldigt:

- solidaritet med djur, natur och det ekologiska systemet
- solidaritet med kommande generationer
- solidaritet med världens alla människor

I det här programmet presenterar vi våra visioner för Tjörns kommun och vad vi vill genomföra under mandatperioden 2022-2026.

miljöpartiet de gröna

TJÖRN

1. Tre strategiska områden

Tjörns kommun SKA vara en hållbar kommun – ur alla perspektiv.

Vi ska vara hållbara både ekologiskt, socialt och ekonomiskt.

Hållbarhet ska löpa som en röd tråd genom alla våra verksamheter och vara som ett paraply för vårt dagliga arbete.

Utifrån detta har Miljöpartiet Tjörn fastsällt tre strategiska områden:

- Vi bygger en miljövänlig kommun med hållbar samhällsutveckling
- Vi skapar välfärd och livskvalitet för alla
- Vi använder ekonomiska resurser ansvarsfullt och hållbart

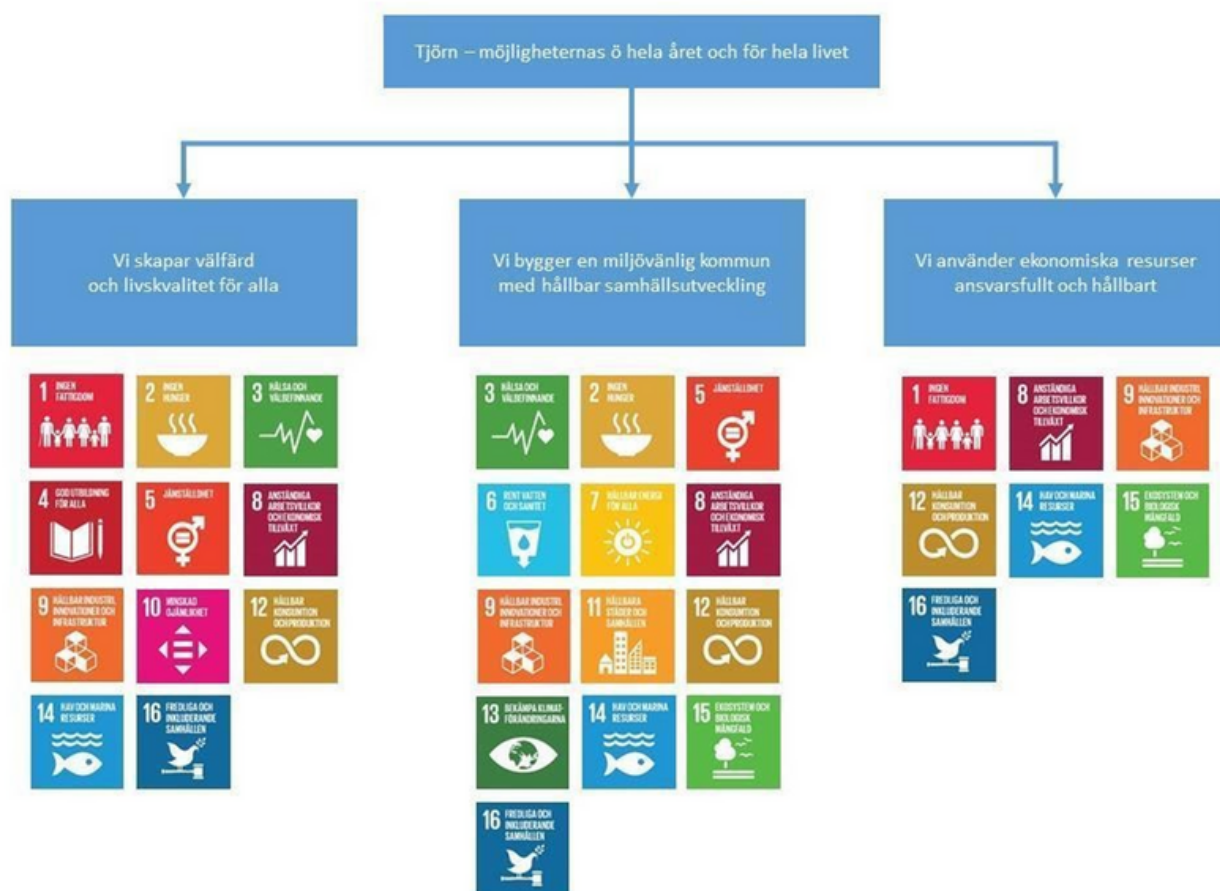
Dessa tre strategiska områden motsvarar de tre hållbarhetsperspektiven – ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet i våra globala Agenda 2030 mål.

Inom varje område kommer vi att visa vad vi vill åstadkomma.

1.1 Agenda 2030

Nedan visas hur de 17 hållbarhetsmålen i Agenda 2030 kan sorteras under de tre strategiska områdena som Tjörns kommun har. Som man kan se i figuren kan många hållbarhetsmål kopplas till mer än ett av de strategiska områdena.

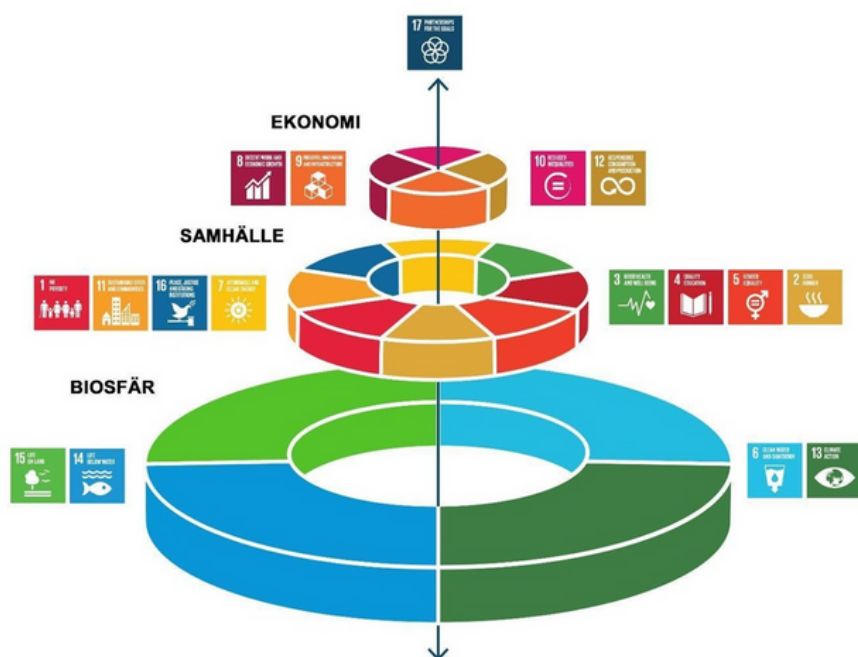

Ett annat sätt att titta på de globala hållbarhetsmålen är att se dem som en tårta eller sfär där man ännu tydligare ser att de olika målen hänger ihop med varandra. Vårt samhälle bygger idag på strukturer som ständigt eftersträvar en ekonomisk tillväxt.

Miljöpartiet bygger på en annan bas.

Den fria marknaden behöver finnas inom de ramar som naturen/ekologin skapar. Våra resurser måste fördelas solidariskt över världen, där alla har samma förutsättningar till liv. Detta innebär att nuvarande ekonomiska och sociala strukturer behöver ändras.

Utan ekologisk hållbarhet kan inte social eller ekonomisk hållbarhet åstadkommas.

Hållbarhetsfrågorna är inte frågor som vi kan hantera var och en för sig – i våra respektive verksamheter, nämnder eller styrelser. För att vi ska lyckas krävs ett gemensamt ansvar. Därför är samverkan mellan olika aktörer, såväl inom som utanför kommunen, nödvändig.

Tack vare enträget arbetet från Miljöpartiet Tjörn pågår redan arbete kopplat till de Globala Målen. Vi har kommit en bit på vägen i och med den nya avdelningen hållbarhet och förebyggande arbete och tillhörande politiska referensgrupp. Men: kommunens verksamheter kan göra mycket mer. Vi behöver komma bort från en stuprörsorganisation och med gemensam kraft arbeta utifrån de tre hållbarhetsperspektiven. Nu bör fokus ligga på att hitta strukturer som underlättar arbetet och kommunikationen mellan alla aktörer.

Miljöpartiet vill utifrån detta att:

- samtliga politiska förslag skall vägas mot hållbarhetsperspektiven innan vi går till beslut

2. Strategiskt område ett.

Vi bygger en miljövänlig kommun med hållbar samhällsutveckling

Vi kan endast existera inom gränserna som naturens resurser sätter.

Allt hänger ihop och är beroende av varandra.

Globaliseringens effekter påverkar i allra högsta grad ända in i vardagsrummet. Sammanhållningen och solidariteten mellan alla världens människor och allt levande på planeten är given. Inte minst i spåren av pandemin.

Vi vill bygga ett samhälle för de som inte kan göra sina röster hörda, här på vår ö eller någon annanstans i världen, nu eller i en stundande framtid. Ett grönt folkhem där det är lätt att göra gröna val.

För att uppnå detta krävs en omställning där alla tar sitt ansvar. Därför är samverkan mellan olika aktörer, såväl inom som utanför kommunen, nödvändig för att nå framgång.

Detta inriktningsmål kan kopplas till följande Agenda 2030 mål:

2. Ingen hunger 3. God hälsa och välbefinnande 5. Jämställdhet 6. Rent vatten och Sanitet för alla 7. Hållbar energi för alla 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur 11. Hållbara Städer och samhällen 12. Hållbar konsumtion och produktion 13. Bekämpa klimatförändringarna 14. Hav och Marina resurser 15. Ekosystem och biologisk mångfald 16. Fredliga och inkluderande samhällen

2.1 Tjörn skall existera och frodas inom de gränser naturen sätter

Naturen, havet och de öppna landskapen är Tjörn kommuns unika värden och de ska bevaras och säkerställas. Vi vill ha en kommun där vi lever inom naturens ramar, med insikt om vårt starka beroende av varandra och av en natur med fungerande ekosystem.

Vi måste därför minska vår klimatpåverkan och vår sårbarhet mot klimatförändringarna. Vi måste verka för att skydda och öka den biologiska mångfalden, både på land samt i sjöar och hav. Vi måste arbeta med bevarande, skydd och utveckling av andra viktiga ekosystemtjänster. Målet är en högre grad av självförsörjning inom vår naturs ramar.

För att vi ska nå dit krävs tydliga prioriteringar samt ett strukturerat, systematiskt och långsiktigt arbete och inte minst politisk vilja. Miljö och hållbarhetsarbetet berör kommunens samtliga verksamheter. För att klara av detta arbete måste kommunen stärka sin strategiska kompetens kring miljö, ekologi och naturvård.

Elektrifieringen är en stor del av lösningen. Tjörns kommun har goda förutsättningar att bli självförsörjande på el med hjälp av sol, vind och vågkraft. Ett steg åt rätt håll är att utreda, formulera och anta en klimat- och energistrategi med mål att Tjörns kommun ska vara självförsörjande år 2040.

Självförsörjning måste också vara ett mål vad gäller livsmedel. Här vill vi värna de jordbruksmarker vi har och underlätta för våra invånare att bidra inom naturens ramar. Kommunen ska även bistå och underlätta för etablering av mindre gårdar för närproduktion av livsmedel.

Vi måste helt enkelt göra mer. Alla behöver göra mer. Därför behöver kommunen också arbeta för att öka medborgarnas medvetenhet om en hållbar livsstil.

Miljöpartiet Tjörn vill minska koldioxidutsläppen genom att:

- öka kommunens strategiska kompetens kring miljö- och hållbarhetsarbetet
- bli klimatpositiva genom exempelvis infångning av koldioxid på lokal nivå
- bygga ut våra gång- och cykelbanor för att via cykel kunna nå kommunal service på ett säkert sätt
- i samverkan med aktuella målgrupper öka hållbar närproduktion av livsmedel

Miljöpartiet Tjörn vill ställa om till hållbar energi genom att:

- anta en klimat- och energistrategi med höga ambitioner och mål att bli självförsörjande på el år 2040
- installera solpaneler i alla kommunala fastigheter, samt fastigheter ägda av våra bolag, vid nybygge eller renovering
- underlätta för Tjörnböerna att installera solceller genom att ta bort bygglövskrav och endast kräva bygganmälan
- främja etablering i egen eller extern regi av vind och vågkraft

Miljöpartiet Tjörn vill främja den biologiska mångfalden genom att:

- jordbruksmark och grönområden bevaras och utökas
- behålla ängsmarker och blommande vägrenar som bidrar till pollinering och bevarande av arter
- skapa fler våtmarker

Miljöpartiet Tjörn vill förebygga och rusta för kommande klimatförändringar genom att:

- kartlägga lokala risker och utifrån dessa genomföra förbyggande åtgärder
- anpassa kommunens alla verksamheter för ett mer oförutsägbart klimat

2.3 Hållbar exploatering och nybyggnation.

Tjörn ska vara en miljövänlig och trygg kommun som satsar på ett hållbart och brett utbud av boendeformer för livets alla faser och som också ger förutsättningar för ett levande näringsliv.

För att skapa en hållbar exploatering ska kommunen uppmuntra kreativitet, innovation och diversitet samt främja att hushållen skall vara självförsörjande på el och att vårt klimatavtryck hålls på låg nivå. All exploatering, oavsett om det är kommunen själv, näringslivet eller kommuninvånare som bygger, ska beakta den biologiska mångfalden.

Vid bostadsbyggande ska kommunen främja boendeformer som hyresrätter och bostadsrätter. En hållbar kommun skapar flyttkedjor där vi förtätar och nyttjar varje boendekvadratmeter på det mest effektiva sättet. Vi bör ha en variation av boendeformer, storlekar och prisklasser.

Företag som verkar i kommunen ska uppmuntras att tillämpa sitt arbete i linje med den globala hållbarhetsagendan samt anamma olika typer av hållbarhetsredovisning.

Kommunen behöver ha en beredskap för att kunna exploatera mark på ett hållbart sätt för såväl bostäder som för näringsliv. Kommunen behöver detaljplanelagd mark som finns tillgänglig för intressenter som vill etablera sig på Tjörn.

Tjörns kommun ska kunna tillhandahålla hållbara, attraktiva alternativ för företag, kommuninvånare och kommunala verksamheter, samt kunna göra strategiska inköp av mark. För detta krävs samverkan och samsyn mellan kommunens olika verksamheter, såsom plan- och byggavdelningen, VA, mark- och exploatering, näringslivsstrategen, Tjörns Bostads AB och leverantörer av välfärdstjänster.

Miljöpartiet Tjörn vill att:

- **alla markanvisningar ska stimulera hållbart, innovativt och klimatneutralt byggande**

2.4 Hållbar och effektiv utveckling samt användning av vatten och avlopp

Tjörns kommun ska arbeta strategiskt för att kunna möta framtida behov av vattenförsörjning och säkra en långsiktigt hållbar grundvattennivå. För långsiktig hållbarhet krävs samverkan med närliggande kommuner och en ökad kunskap kring vattnets kretslopp.

Kommunen ska i byggande och vid renoveringar sträva efter att minimera förbrukningen av vatten genom att använda smarta lösningar och ta tillvara dagvatten och spillvatten på ett effektivt sätt.

Kommunen måste också arbeta med olika buffrande åtgärder för att förhindra framtida översvämningar. Ett exempel är våtmarksbyggande, som också är bra för den biologiska mångfalden. För att förebygga framtida torka och översvämningar måste kommunen noggrant planera hanteringen av dagvatten. En annan ambition är att över tid minska konsumtionen av färskvatten.

Vi vill öka andelen befintliga bostäder anslutna till kommunalt vatten och avlopp samt att nybyggda bostäder i så stor utsträckning som möjligt ska anslutas till kommunalt vatten och avlopp. Detta är viktigt, både ur miljösynpunkt och för att skapa en stabil VA-ekonomi. Om det inte går att få till kommunalt VA måste alternativet vara av god miljöhänsyn och här ska kommunen ställa krav på den enskilde och vara skarp i sin tillsyn.

Miljöpartiet Tjörn vill utveckla vatten och avlopp genom att:

- **privata enskilda avlopp skall följa de miljökrav som finns**
- **anta en standard på icke-kommunalt avlopp. Icke-kommunala avlopp ska kartläggas**
- **aktivt arbeta med buffrande åtgärder för att bevara vårt grundvatten**
- **arbete med nya lösningar som minskar konsumtionen av färskvatten**

2.5 Förbättrade kommunikationer och infrastruktur

För en bilberoende kommun som Tjörn är kommunikationer och infrastruktur viktiga frågor. Här har kommunen ett stort ansvar att bidra till den kulturförflyttning som måste till för eliminera vårt fossila beroende. Ett del av detta innebär att skapa goda möjligheter att ta sig till och från kommunen, samt inom kommunen, fossilfritt.

De lösningar som tas fram behöver vara långsiktigt hållbara och innefatta fasta förbindelser som kollektivtrafik, pendlarparkeringar, gång- och cykelvägar samt person- och godstrafik.

Samverkan med andra aktörer kopplat till detta är en förutsättning och arbetet med att påverka andra aktörer sker på flera nivåer.

Kommunen ska aktivt arbeta för att ungdomar eller vuxna inte ska behöva använda bilen som främsta alternativ. Därför vill vi att alla ungdomar ska erbjudas fritidskort och pensionärer pensionärskort. Våra förtroendevalda i regionen behöver aktivt bevaka och arbeta för en bättre transportinfrastruktur som främjar utveckling av hållbara kommunikationsvägar samt ökade avgångar inom, från och till vår ö.

Miljöpartiet Tjörn vill förbättra minska bilberoendet genom att:

- ge fria busskort till ungdomar och pensionärer
- utveckla kollektivtrafiken och våra gång- och cykelbanor så att medborgaren kan nå kommunal service fossilfritt (30-minuters ön)

3. Strategiskt område två.

Vi skapar välfärd och livskvalitet för alla

Tjörn ska vara en socialt hållbar kommun där vi skapar jämlika förutsättningar att leva ett gott liv med en god hälsa. För att lyckas i vår ambition krävs nätverkande, samverkan och samarbete inom kommunens gränser, samt med olika externa aktörer, som andra kommuner, regionen, näringsliv, staten, civilorganisationer, föreningsliv med flera. Vi är för små för att klara oss på egen hand – tillsammans med andra blir vi starkare.

Tjörns kommun ska vara en kommun som värnar om demokratin. I Tjörns kommun ska alla, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, ha samma möjligheter att ta del av och vara delaktiga i samhället.

Utbildning och hälsa är viktiga faktorer för både social och ekonomisk tillväxt.

Detta inriktningsmål kan kopplas till Agenda 2030 mål:

1. Ingen fattigdom 2. Ingen hunger 3. God hälsa och välbefinnande 4. God utbildning 5.

Jämställdhet 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur 10. Minskad ojämlikhet 12. Hållbar konsumtion och produktion 14 Hav och Marina resurser 16. Fredliga och inkluderande samhällen

3.1 Skapa möjligheter för ett gott liv

Ett samhälle som byggs utifrån social hållbarhet har individen i fokus och arbetar utifrån ett förebyggande perspektiv som ger ALLA människor lika möjligheter och rättigheter. Vi vill skapa en kommun som är den bästa att växa upp i för våra barn och unga där diskussioner om värdegrund kopplat till icke-diskriminering, jämställdhet och mänskliga rättigheter står i fokus.

Folkhälsoarbetet har en tydlig roll i att skapa möjligheter för ett gott liv. Ett jämlikhetsperspektiv är centralt i folkhälsoarbetet. För att förebygga ohälsa ska vi använda våra resurser både till universella insatser samt till insatser som riktar sig till grupper med riskfaktorer och för att förebygga ojämlikhet, sexuella trakasserier och ojämlika maktstrukturer.

Våld i nära relationer är ett växande samhällsproblem. Ett övergripande och gediget arbete utifrån ovanstående perspektiv krävs inför framtiden. Det handlar om att arbeta förebyggande och med fokus på att byta ut destruktiva normer som ligger till grund för problematiken. Kommunen måste därför arbeta mer strategiskt kring frågor som rör könsroller, sex, sexualitet, kön och makt. Vi behöver öka kunskapen om detta samt om barnkonventionen. Fokus ska vara att våra medborgare är rättighetsbärare.

Psykisk ohälsa är ett växande samhällsbekymmer. Det är viktigt att i ett så tidigt skede som möjligt uppmärksamma och erbjuda insatser kopplade till normbrytande beteende.

Satsningarna ska utgå från statistik och forskning och vara evidensbaserat i så stor utsträckning som möjligt. Här handlar det om att nå den breda massan utifrån tidiga upptäckter och insatser.

En annan viktig byggsten är en aktiv fritid. Vi ska göra det enkelt att välja en aktiv fritidssysselsättning. Möjligheter till spontanidrott, friluftsliv och kulturliv måste ges plats i samhällsplaneringen.

Inom Tjörns kommun har vi en stark tradition av att umgås över gränser, mellan åldersgrupper, mellan religioner och kulturer. Detta är något som vi vill fortsätta främja. Det behövs därför fler möjligheter till möten över gränserna.

Miljöpartiet Tjörn vill:

- anta en strategi för hur man arbetar utifrån sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, barnkonventionen och mänskliga rättigheter
- öka andelen tidiga insatser för alla våra medborgare
- öka andelen platser för möten och fritidsaktiviteter
- införa sommarlovspeng
- att alla över 85 år beviljas särskilt boende när de söker
- HBTQI-certifiera kommunen
- erbjuda gratis menskydd till alla menstruerande elever
- erbjuda gratis broddar till alla över 65

3.2 Delaktighet, inflytande och medbestämmande

Samhällsutveckling bör ske i dialog med invånare, föreningsliv, organisationer, näringsliv med flera. Dialogen skapar förutsättningar för ökat förtroende och tillit till kommunen och främjar därmed vår demokrati.

För att kunna erbjuda service och tjänster som motsvarar de behov och önskemål som finns hos våra invånare krävs att vi arbetar aktivt och strategiskt med insatser för att öka invånarnas delaktighet, insyn och medbestämmande. I dialog ska de metoder som bäst lämpar sig för det man vill uppnå användas. Vi kan ta inspiration av Göteborgs Stads lösning. Där kan du som medborgare anmäla förslag som kan utveckla Göteborg. De förslag som under 90 dagar får över 200 röster behandlas av ansvarig politisk nämnd.

Tjörns kommun ska vara en bra kommun för barn och unga att växa upp i. De ska växa upp i trygghet och ges möjligheter att påverka frågor som berör dem. Som ett led i att följa barnkonventionen och ge våra ungdomar en röst och främja demokratin vill vi inrätta ett ungdomsfullmäktige.

Miljöpartiet vill arbeta med att öka delaktighet, inflytande och medbestämmande genom att:

- skapa möjligheter för systematiskt "medborgarinitiativ"
- inrätta ungdomsfullmäktige
- införa minst 4 frågestunder /år i samband med kommunfullmäktige

3.3 Tjörns elevers kunskapsresultat ska vara höga jämfört med övriga Sverige

Vi ska erbjuda en likvärdig utbildning för alla. Eleverna i Tjörns skolor ska få med sig en bra grund att stå på för fortsatta studieframgångar. För detta krävs kompetenta lärare, en god arbetsmiljö för elever, lärare och andra som arbetar i skolan samt goda möjligheter till stöd och hjälp för de som behöver.

Vi vill ha en skola som motiverar, utmanar, stimulerar och stödjer alla elever så att de får möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar.

Många faktorer spelar in för att kunskapsresultaten ska bli höga. Forskning på området pekar exempelvis på faktorer som en trygg lärandemiljö, goda relationer mellan lärare och elever samt kompetenta lärare som är ledare i klassrummet. Lärarna ska ha goda ämneskunskaper samt förmåga att anpassa innehåll och metoder efter gällande förutsättningar.

Samverkan mellan lärare samt strukturer som förbättrar lärarnas och rektorernas förutsättningar att lyckas med sitt uppdrag är också viktiga faktorer för goda kunskapsresultat.

Hur vår skolstruktur är utformad har stor betydelse för hur väl vi kommer att lyckas med ovanstående mål. Vi har en hög ambitionsnivå och vi låter därför expertisen bedöma och styra var de olika skolnaven ska ligga och utvecklas.

Elevernas och skolornas resultat påverkas och styrs också i hög grad av andra faktorer så som exempelvis socioekonomiska faktorer. En ytterligare förutsättning för goda resultat i skolan är att Tjörns barn och unga har en god psykisk och fysisk hälsa. Det är därför viktigt att kommunens arbete över verksamhetsgränserna fortsätter och stärks.

Miljöpartiet Tjörn vill uppnå höga skolresultat genom att:

- **onta en skolstruktur med hög ambitionsnivå och tillräckligt stora nav som skapar dom bästa förutsättningarna för god utbildning**
- **alla barn garanteras förskoleplats minst 20h/v**
- **modersmålsundervisning erbjuds alla elever som vill**
- **minska andelen elever som upplever ohälsa genom förstärkt elevhälsa**

4 Strategiskt område tre.

Vi använder ekonomiska resurser ansvarsfullt och hållbart

Tjörns kommun ska vara en ekonomiskt hållbar kommun med en balanserad ekonomisk utveckling som fungerar långsiktigt utan att människor eller miljö tar skada.

All kommunal verksamhet ska präglas av god ekonomisk hushållning – något som såväl förtroendevalda och medarbetare har ansvar för.

För att säkra välfärd och trygghet för våra invånare måste kommunens ekonomi vara välordnad. Marginaler måste finnas för att kunna hantera det oförutsedda. Vi ska åstadkomma mesta möjliga service och tjänster för de resurser vi har. Vi ska ha både inre effektivitet (göra saker rätt) och yttre effektivitet (göra rätt saker) i våra verksamheter.

Detta inriktningsmål kan kopplas till följande Agenda 2030 mål:

1. Ingen fattigdom 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur 12. Hållbar konsumtion och produktion 14 Hav och Marina resurser 15 Ekosystem och biologisk mångfald 16. Fredliga och inkluderande samhällen

4.1 Hållbart ekonomi, näringsliv och arbetsliv

Kommunens ekonomiska hållbarhet är beroende av att vi lyckas arbeta framgångsrikt med både den miljömässiga och den sociala hållbarheten. För att få ekonomisk hållbarhet behöver vi en fungerande och attraktiv arbetsmarknad med tillgång till kompetens, arbetskraft och goda möjligheter till sysselsättning. En kommun som satsar på att skapa en hållbar arbetsplats.

Tjörns näringslivspolicy ska präglas av den gröna omställningen. Vi vill främja etablering av nya företag som har hållbarhet på agendan.

Vi måste också våga investera om vi skall lyckas ställa om.

Miljöpartiet Tjörn vill:

- **arbeta för att fler sociala företag etableras**
- **särskilt uppmuntra företag med en hållbarhetsagenda som vill etablera sig på Tjörn**
- **uppmuntra medarbetare i att start intraprenader och personlkooperativ**
- **att medarbetare i kommunen skall ha 35 timmar som heltidsmått.**
- **möjliggöra positivt om ett snitt på minst 2% över tid**

miljöpartiet de gröna

TJÖRN

